

המציאות היהודית

ג טבת - ה שבט תשס"ז • דו ירחון של ועד הקהילות היהודיות ברומניה



ד"ר אורל ויינר בן 75

אומנות התקשורת כוח שכנוע

חוויה החורגת מכל מה שניתן לתאר בכתב חוו הנוכחים בחגיגת יום ההולדת ה-75 של יו"ר הפדרציה, ד"ר אורל ויינר, שנערכה ב-10 בינואר השנה. האווירה החופשית, ההתלהבות וחדוות החיים האופייניות לחתן השמחה, הכתיבו את ה"טון" לדברים שנאמרו או הוקראו על ידי מנהיגים דתיים וחילוניים של הפדרציה, שרים, חברי פרלמנט, ראשי הגוינות ברומניה, ראשי לשכות המסחר והתעשייה של רומניה ושל עיריית בוקרשט, פרופסורים, ראשי קהילות יהודי בוקרשט וערי השדה, שותפים קרובים של הפדרציה ושל קהילות יהודי בוקרשט וערי השדה, אישים רבים מתחום התרבות, דיפלומטים ועוד. לחתן השמחה הוענקו תעודת הצטיינות בעבור מלוא הקריירה שלו, לוחית ציון ליום ההולדת מטעם ההנהלות של לשכות המסחר והתעשייה הנ"ל ותעודת חבר כבוד מטעם קהילת יהודי בוקרשט. לאגרות הברכה הרבות שקיבל ד"ר ויינר מטעם אישים מצמרת הממשל והפרלמנט, ולאילו "עד מאה ועשרים" שכתבו מנהל הגוינות באזור ומנהלי מחלקות הפדרציה - מצרפים את איחוליו גם אנחנו, חברי המערכת של עיתוננו.

האנטישמיות הרומנית. בדבריהם הדגישו את הסכנה שבתחיית האנטישמיות בעולם ותופעות מסוג זה גם ברומניה, אליהן צריכים להתייחס באופן רשמי כאל פשעים. במאמר "אמת וזיכרון" מצטטת ההיסטוריונית ד"ר ליהא בנימין עמדות והמחאות שהביעו בשעתם מנהיגים חשובים של הקהילות היהודיות ברומניה נגד ההתרחשויות שהיו בזמן הפוגרום, לרבות מובאות מתוך זיכרונות הרב הראשי באותה תקופה, הרב אלכסנדר שפרן ז"ל. המחברת מעירה את תשומת הלב ל "היסטוריונים" מסוימים, מסוגו של יון קוזה, המכחישים את קיום הפוגרום הלגיטמי בבוקרשט וקובעים כי הוא "המצאה" יהודית.



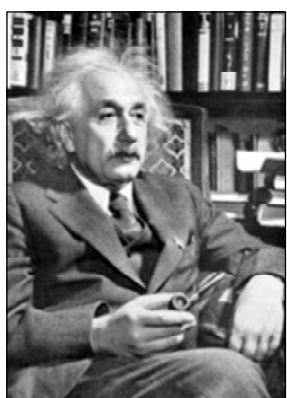
ציון הפוגרום שערכו הלגיטמים בבוקרשט ב-21 - 23 בינואר 1941

אזכרה ואזהרה

ב-15 בינואר 2007 נערכה בבית הכנסת הכורלי בבוקרשט אזכרה לציון 66 שנה לפוגרום שערכו הלגיטמים ("משמר הברזל") בבוקרשט. פרטי האירוע הטראגי שבמהלכו נרצחו 120 יהודים, בצד מעשי שוד ושריפת בתי כנסת, תוארו באוזני ציבור גדול שמנה יהודים ולא יהודים ונכחו בו גם נציגים מטעם המינהל הנשיאותי והממשלתי, הפרלמנט, דיפלומטים, נציגי דתות ומיעוטים. עם הדוברים נמנו: יו"ר הפדרציה ד"ר אורל ויינר, יו"ר הוועדה למאבק באנטישמיות ובהכחשת השואה ד"ר אלכסנדר אליאס, פרופ' סטיליאן טאנאסה, יו"ר התאחדות יהודי רומניה קורבנות השואה אינג' אוטו אדלר, מנהל המכון הרומני לחקר השואה ברומניה ד"ר אלכסנדר פלוריאן, וד"ר חוה גוטמן, ניצולת הפוגרום אשר בו נרצחו שני אחיה ביער זילאוה. הדוברים התייחסו לסיבות הסוציו-פוליטיות ולרקע ההיסטורי שבהם התקיים הפוגרום וכן לשורשי

התכתבות בת שני עשורים: אלברט איינשטיין ומלניה שרבו

המטען והחיים



בעמוד לענייני מדע בגיליון זה אנו מפרסמים מאמר פרי עטו של חבר האקדמיה סולומון מרקוס, בדבר ההתכתבות המדהימה שנערכה במשך יותר משני עשורים בין אלברט איינשטיין לבין אישה מרומניה, ליתר דיוק מבראשוב, אישה שרכשה את השכלתה באורח עצמאי - מלניה שרבו. התכתבות מדהימה, משום שהמדען הדגול מנהל דו שיח על תורת היחסות עם בחורה שסיימה בסך הכל לימודי בית ספר למסחר, אפילו ללא תעודת בגרות. ניקולאי יורגה, שכיהן אותם ימים כשר החינוך, שינה את החוק לפי בקשת איינשטיין, כדי שמלניה תורשה ללמוד באוניברסיטה. ההתכתבות ביניהם נמשכה גם לאחר שאיינשטיין היגר לארה"ב ומלניה עלתה לישראל. חלק מהמכתבים פורסם בשלשה כרכים שראו אור בישראל בשנת 1973, על ידי מלניה שרבו. נכללים בהם רק מכתביה שלה, ואילו מכתבי איינשטיין - אין איש יודע היכן מקום הימצאם.

חנוכיאה 5767 בקהילותינו

כל הקהילות היהודיות ברומניה חגגו את חג החנוכה בטקסים וברוב שמחה. הצוות הראשון - בהשתתפות הרב הראשי מנחם הכהן, החזן הראשי יוסף אדלר וסגן יו"ר הפדרציה אינג' פאול שוורץ - פקד קהילות שבהן רב מנינים של יהודים, בערים במולדובה ובטרנסילבניה, ועד טימישוארה הגיע. הצוות השני, בהשתתפות יו"ר הפדרציה ד"ר אורל ויינר והרב אברהם ארנפלד, ביקר בקהילות יותר קטנות בדרום המדינה, בטרנסילבניה, בבוקובינה ובצפון מולדובה. חג החנוכה נחוג גם בקהילות שלא נכללו בשני המסלולים. בתי הכנסת שבהן נערכו הטקסים מלאו עד אפס מקום במתפללים, אנשי ממשל, נציגי הדתות והמיעוטים, ועוד רבים מידידינו הלא יהודים. כל אלה, בהיותם מתפעלים מיפי החג הזה חוזרים ומשתתפים בחגיגות מדי שנה בשנה. נאומיהם של הרב הראשי מנחם הכהן, הרב אברהם ארנפלד, יו"ר הפדרציה ד"ר אורל ויינר ונציגים אחרים של הנהגת הפדרציה, הבליטו את המשמעות השונות של חג החנוכה, כסמל הניצחון של הרוחניות היהודית והאמונה באל אחד, על הגשמיות היוונית הכוללנית, ניצחון האור על החשיכה. הדוברים עמדו על כך שלמרות היותם בני אלפי שנים, הסמלים הללו לא איבדו מאומה מהערכים הקבילים גם בהקשר העכשווי, כאשר כוחות החושך - הטרום, האנטישמיות, אי הסובלנות, שנאת הזר והגזענות - מנסים להשתלט על חיי העמים בכל אתר ואתר.



ספריית האודיו של "ההמציאות היהודית"

אורל סטורין: "צוויי חיי"

ייתכן כי הקוסמות שגחנו על מיטת הרך הנוול בחודש מרס 1937 לחשו לו שעתיד הוא להיות אחד מעמודי התווך של הבמה הקלה, מתוך ידיעה שבמשך הקיץ יהפוך התיאטרון "קאראבושול" של טאנאסה לערימת אפר בעקבות דליקה, ושכעבור שנים יהיה צורך באחד, אורל סטורין, שיקים אותו מחדש, לנצח, בכתובים. זה 47 שנה משמש האיש מזכיר ספרותי של התיאטרון, כך שבהחלט היה לו מה לספר לספריית האודיו של "ההמציאות היהודית".

בגיליון זה אנו מפרסמים ראיון שהעניק יו"ר הפדרציה חבר הפרלמנט ד"ר אורל ויינר ל"המציאות היהודית", בנושא שהופיע לא מכבר ב"במוניטור הרשמי" - החוק למען חופש הדת והנוהל הכללי לגבי דתות. המרואייין פירש את פרקי החוק, תוך התייחסות לחשיבות הנהגתו, על מנת שיחד עם אישור החוק למיעוטים לאומיים, יוכלו נוהלי הארגון והפעילות של הפדרציה להיות בגדר תקנה. כל זה, בהתחשב בצירוף דת-לאום המאפיין את החיים היהודיים. כמו כן צוינה תרומתם של נציגי הפדרציה והיו"ר בעצמו לתהליכי הכנת החוק.

החוק למען חופש הדת והנוהל הכללי לגבי דתות

I.S.S.N. 1223 - 7736
51948474 000551 04